

9 клас. 09.09.24. Зарубіжна література.

Урок № 3. Тема. Історичні умови та провідні ідеї Просвітництва. Вплив філософії на літературу й культуру доби. Художні напрями (продовження)

Мета (формування компетентності): предметні (уміння розкривати чинники (історичні, філософські, естетичні) розвитку європейської літератури доби Просвітництва; розуміння основних художніх напрямів розвитку літератури й мистецтва Просвітництва, їхніх ознак, представників; *поняття про* ключові ідеї Просвітництва, *уміння виявляти* їх у прочитаних творах; культуру зв'язного усного мовлення; мислення); **ключові** (уміння *вчитися: ставлення перед собою мети й системної праці* для її реалізації критичне мислення; *комунікативні: розуміння ролі ініціативи в суспільстві; навички спілкування в колективі та толерантне ставлення до думок і почуттів оточуючих; інформаційні: навички роботи з книгою; загальнокультурні: особисту відповідальність за стан навколишнього середовища; осмислення значення безпечної поведінки в критичних ситуаціях; свідоме ставлення до моральності, прагнення до гуманістичних ідеалів, світогляд).*

Тип уроку: урок засвоєння нових знань і формування на їхній основі вмінь та навичок.

Основні терміни та поняття: просвітництво, просвітницький класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм.

Перебіг уроку

Просвітництво — це вихід людини з неповнолітнього віку.

І. Кант

Усе рухалося, вирувало, було охоплено думкою, як жити далі.

Вольтер

Ми стільки можемо, скільки знаємо. Знання — сила.

Ф. Бекон

I. Актуалізація опорних знань

1. Перевірка домашнього завдання.

II. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми й мети уроку

1. Робота з епіграфами.

- ✓ Прокоментуйте провідну думку поета І. Канта.
- ✓ Як ви розумієте вислів Вольтера? Чи погоджуєтесь ви з його думкою?
- ✓ Якої епохи стосується вислів Ф. Бекона? Що вам відомо про цю епоху?

III. Робота над темою уроку

1. Виробляємо літературну та інформаційну компетентності.

А) **Завдання:** розгляньте інфографіку «Просвітництво». Спробуйте дати характеристику та сформулювати основні ідеї епохи Просвітництва.

Б) Пояснення вчителя (з опорою на інфографіку та таблицю, розміщену на дошці). Учні складають тези пояснення вчителя

Основні ідеї Просвітництва

- культ розуму й науки;
- поєднання розуму й природи;
- віра в перетворюючу силу ідей та освіти;
- визнання впливу соціального та природного середовища на формування особистості;
- заперечення вроджених ідей, визнання переваги досвіду;
- переосмислення питань світобудови й суспільного порядку;
- проголошення "царства розуму";
- прагнення узгодити життя людини з природними законами;
- ствердження цінності особистості незалежно від її соціального стану;
- проголошення рівності всіх людей (всі мають однакові права на щастя й вільне життя);

Художні напрями епохи Просвітництва

- У XVIII ст. паралельно розвивалися три основні художні напрями - просвітницький класицизм, просвітницький реалізм і сентименталізм. Дещо осторонь стояло мистецтво рококо, тісно пов'язане з бароко.
- Просвітницький класицизм:
- раціоналізм;
  - перевага загального над особистим;
  - гармонійність побудови;
  - дидактизм;
  - вплив античної спадщини;
  - думка про необхідність служіння всьому суспільству, справі свободи і справедливості;
  - ідеї зміни існуючого порядку і встановлення замість нього більш розумного і гуманного;
  - зосередження уваги на конфліктах, які виникають внаслідок зіткнення героїв із недосконалим суспільством;

- віра в можливість виховання гармонійної людини, яка живе за законами розуму й природи; - ствердження великої виховної ролі мистецтва в суспільстві; - прагнення до загальної перебудови світу ("громадяни світу").	- проблематика творів - актуальна, соціально значуща; - провідні літературні жанри - трагедії, епопеї, оди; - орієнтація на інтереси представників третього стану
--	---

2. Бесіда за прочитаним.

- ✓ Що таке *Просвітництво*?
- ✓ Назвіть його особливості.
- ✓ На яких філософських засадах воно ґрунтується? □ □
- ✓ Назвіть найвидатніших представників доби Просвітництва в літературі.
- ✓ Які художні напрями співіснували в цей час? □ □
- ✓ Назвіть видатних художників, музикантів доби Просвітництва.
- ✓ У чому полягають особливості Просвітництва в українській літературі?
- ✓ Які відкриття в галузі природничих, математичних та суспільних наук було здійснено за доби Просвітництва?
- ✓ Які зміни відбулися в цей період у громадському житті та освіті Західної Європи? Порівняйте їх зі становищем та змінами в Україні.
- ✓ Визначте, що взяла епоха Просвітництва в попередніх літературних напрямів та що нового додала.
- ✓ Які ознаки, ідеї Просвітництва в художній літературі дійшли до наших часів?

IV. Домашнє завдання

1. **Виробляємо загальнокультурні компетентності:** виконати (усно) завдання с. 13 №1-4.

- ✓ Проаналізуйте, наскільки принципово новими були відкриття в різних галузях науки в наступні епохи.
- ✓ Створіть образ епохи Просвітництва з літературно-мистецької точки зору.

2. Завдання на 10-12 балів: підготувати «Літературні візитівки» про життя і творчість Дж. Свіфта.